

τερος χωροφύλαξ, ὡς ἀποπλισθείς, ἐνόμισε καλὸν νὰ προσλάβῃ καὶ ἕτερον χωροφύλακα· τοῦτον ἐζήτησε παρὰ τοῦ χωρίου Τέλ-Αδές, ὅπου εὕρισκεται στρατιωτικὸς σταθμὸς. Ἐκεῖ πολλοὶ ἀπεπειράθησαν νὰ συγκαταστήσωσιν ἡμᾶς· αἱ ὁδοί, ἔλεγον ἡμῖν, εἶναι ἄθλια, θὰ φθάσωμεν λίαν βραδέως εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον καὶ θὰ διατρέξωμεν ἔτι τὸν κίνδυνον νὰ προσβληθῶμεν ὑπὸ τῶν Βεδουίνων.

Γινώσκωμεν τὰ τεχνάσματα ταῦτα, ἵνα χρησιμοποιοῦσιν οἱ χωρικοὶ ἵνα καταπεισῶσι τοὺς ξένους νὰ μείνωσιν ἐν τῷ χωρίῳ αὐτῶν ὡς ἤτο λοιπὸν ἐπόμενον, οὐδεμίαν ἐδώκαμεν εἰς τοὺς λόγους αὐτῶν προσοχὴν. Πράγματι ἐγινώσκωμεν κάλλιστα ὅτι εἰς ἀπόστασιν δύο ὥρων ἀπὸ τῆς Μοσοῦλης ὑπάρχει κυματώσσα πεδιάς, ἡ Σακάλ-Γαζέλ, ἣν ἄγαν φοβοῦνται οἱ κάτοικοι τῶν πέριξ· ἡμεῖς ὅμως οὐδένα εἶχομεν λόγον ἔν' ἀναβῶμεν εἰς αὐτὴν τὴν δι' αὐτῆς διάβασιν. Ἀπὸ δύο ἡμερῶν ἠκολουθοῦμεν τὰ ἀπεσπασμένα τμήματα ὁδοῦ, μὴ συντελεσθείσης εἰσέτι, συνδουσίας δὲ τὴν Ἐρζερὸν μετὰ τῆς Μοσοῦλης διὰ τῆς Σεερό καὶ Δζεζιρέ. Ἡ ὁδὸς αὕτη, ἡ συντέλεισις τῆς ὁποίας φαίνεται ὅτι ἐπὶ μακρὸν εἰσέτι θὰ βραδύνη, τοῦλάχιστον ὑπὸ τοὺς ὄρους ὕψ' οὓς ἐγένετο ἡ ἔναρξις αὐτῆς, πολλὰ ἤδη ἐστοίχισεν ἀρχικῶς ἐχάραχθη ὑπὸ γερμανοῦ μηχανικοῦ, ἐν τῇ ὀθωμανικῇ διατελοῦντος ὑπηρεσίᾳ. Κατεσκευασμένη ἀπλῶς ἐκ λιθαρίων ἐξηπλωμένων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καθίσταται τὴν διάβασιν ὅλως ἀδύνατον, αἱ δὲ συνοδαὶ ἐχάραξαν τούτου ἕνεκεν ἄλλην ὁδὸν ἔξω παύτης, τῆς ὑπ' οὐδενὸς χρησιμοποιουμένης καὶ ἀπογυμνωθείσης τῶν λιθαρίων αὐτῆς πανταχοῦ ὅπου ὑπὸ ἀτραποῦ τινος διασχίζεται. Ἦδη ἐδρισκόμεθα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὅπου ἔκειτο ἡ ἀρχαία Νινευί, ἐξ ἧς ἀπέμειναν μόνον ὀλίγοι λοφίσκοι καὶ μόνον κατὰ τὴν ἐβδόμην ἐσπερινὴν ὥραν, ἀφοῦ διήλθομεν τὸν Χοσερ καὶ εἶτα τὸν Τίγγρητα διὰ γεφυροσκαφίων ἀφικόμεθα τῇ 29/10 φεβρουαρίου εἰς τὸ γαλλικὸν προξενεῖον διὰ μέσου τῶν στενῶν καὶ σχολιῶν ὁδῶν τῆς πόλεως Μοσοῦλης.

(Ἄκολουθεῖ).

ΜΥΡΤΙΛΟΥ

Ο ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ

(Διήγημα πρωτότυπον)

Ἀπὸ τῆς παιδικῆς μου ἡδὴ ἡλικίας ἠγάπησα τὴν φύσιν ἢ μόνη καὶ νῦν ἔτι ἡδονή μου εἶναι τὸ νὰ πλανῶμαι ἐν αὐτῇ. Ἡ τῶν δωματίων ἀτμόσφαιρα μοὶ ἐπιφέρει τὴν ρέμβην, τὴν μελαγχολίαν· ἐν τῇ φύσει αἰσθάνομαι ἑμαυτὸν ελαφρόν, φαιδρόν, εὐθυμον καὶ ὑπὸ θείας τινὸς χάριτος περικυκλούμενον. Ὁ ἥλιος μὲ ἀναζωπυρεῖ καὶ αὐτὸς ὁ νοῦς μου ὑψοῦται ὡς ἐν ἐκστάσει πρὸς ἄλλον κόσμον ὑπὸ τὰ ὄμματα αὐτοῦ τοῦ δημιουργοῦ!

Ὅταν διαθεῶμαι τὰ φυτὰ, περὶ ἐμὲ θαυμασίως ἀναβλαστάνοντα καὶ αὐξανόμενα καὶ τὰ ἀπέριττα τῶν ἀγρῶν ἄνθη ἐπιχαρίτως τὴν σμαραγδίνην τῶν πεδιάδων ἐπιφάνειαν κοσμοῦντα, ὅταν παρατηρῶ τὰς γλαφυρὰς καὶ κρυσταλλώδεις ὑπὸ τοὺς ἀξέστους καὶ ἐρεϊκώδεις τῶν βουνῶν βράχους πηγὰς κυλιούσας τὰ δροσερὰ καὶ διαγῆν αὐτῶν νάματα διὰ μέσου λευκῶν λιθαρίων ἢ θαλερὰς χλόης, ὅταν ἀκούω τὰ ἡδύστομα πτηνὰ, ἀνὰ τὰ πτερὰ τῶν δαδῶν φυλλώματα ἢ τοὺς ἀκανθώδεις θάμνους τερετίζοντα καὶ ἄδοντα καὶ τὴν λεπτὴν αἴθρα ἠρέμα καὶ θυμηδῶς ἐπὶ τῶν δένδρων πνεύσαν, ἀποθαυμάζω τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως, ἢ καρδίᾳ μου πληροῦται ποικίλων αἰσθημάτων καὶ ἀνεκλαλήτου χαρᾶς, ὁ δὲ νοῦς μου ὑψοῦται πρὸς ἔπαινον καὶ εὐλογίαν ἐκεῖνου, ὅστις τοσοῦτον ἑναρμονίως τὰ πάντα διεκόσμησεν. Ἐν τῇ θεῇ ταύτῃ καταστάσει μου νομίζω ἑμαυτὸν ποιητὴν· περῶμαι διὰ στίχων νὰ ἐκφράσω ὅ,τι αἰσθάνομαι, ἀλλ' ἢ γλῶσσά μου εἶναι ἀκατάλληλος πρὸς τοῦτο· ἢ πληθῶρα καὶ ἢ ποικιλία τῶν αἰσθημάτων δεσμεῖται τὴν ἐκφρασίαν.

Εἰς τὸν πρὸς τὴν φύσιν τοῦτον ἀκραίην ἔρωτά μου συντελέσεν ἐν μέρει καὶ ἡ θηρευτικὴ μου κλίσις. Ἡ διὰ τοῦ πυροβό-

λου θήρα εἶναι πλήρης ἡδονῶν καὶ τέρψεων· ὁ θηρευτὴς εἶναι καὶ τῆς φύσεως θερμὸς ἐραστὴς. Πρέπει τις κατὰ τινὰ ἑαρινὴν ἡμέραν ἅμα τῷ λυκαυγεῖ νὰ ἐξέλθῃ πρὸς θήραν, ὅπως ἐννοήσῃ αὐτὸς τὸ αἶσθημα καὶ τὴν χαρὰν, τὴν ἡδονὴν καὶ τὰς θείας ἐκεῖνας τοῦ θηρευτοῦ στιγμὰς, αἵτινες γεννῶνται ἐν αὐτῷ ἐκ τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως. Διὰ λέξεων ἀδύνατος καὶ κατὰ μικρὸν ἢ παράστασις αὐτῶν· ἐν τούτοις ἄς πειραθῶμεν νὰ περιγράψωμεν ταύτας.

* *

Ἡ αὐγὴ ὑποφώσκει ἀστέρες τινὲς σπινθηροβολοῦσιν ἐν τῷ στερεώματι· ἡ πρωϊνὴ ὀμίχλη διαλύεται· τὸ ἥσμα τῆς ἀπδόνης ἀνηχεῖ ἐν τῇ πεδιάδι· λεπτὸς ἄνεμος πνέει καὶ ὁ πορφυροῦς τοῦ ἡλίου δίσκος ἐπαισθητῶς ὑψοῦται. Τὸ φῶς χρωματίζει τὰς πεδιάδας, τοὺς λόφους, τὰς κλιτύας τῶν ὄρεων καὶ διεισδύει καὶ εἰς αὐτὰ τῶν κοιλάδων τὰ βάθη. Ὅποιον θέαμα! ὁποῖα συγκίνησις! ἡ καρδίᾳ τοῦ θηρευτοῦ σκιρτᾷ, ὡς τὸ πτηνὸν ἐπὶ τοῦ φυλλώματος τῶν δένδρων. Τὸ πᾶν περὶ αὐτὸν ἐκφράζει τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς φύσεως· τὸ πᾶν περὶ αὐτὸν φαιδρύνεται οἰοῖται λέγον· ἰδοὺ ἡ χαρὰ, ἡ φαιδρότης, ἡ εὐδαιμονία.

Ὁ θηρευτὴς προχωρεῖ πρὸς τὸ ὄρος ἀνιχνεύων μετὰ τοῦ θηρευτικοῦ αὐτοῦ κυνὸς ἐν τοῖς θάμνοις τῆς πεδιάδος τὴν ἄγραν αὐτοῦ. Φθάει ἐπὶ ὑψώματος παρὰ τοὺς πρόποδας, ρίπτει μακρὰν τὸ βλέμμα αὐτοῦ· ὅποιον πανόραμα ἐκτυλίσσεται πρὸ τῶν θαμβωμένων ὀμμάτων αὐτοῦ! Ἐκεῖ που ἐπὶ σχισμάδος ἢ ὄφρου τοῦ ὄρους φαίνεται χωρίον μετὰ τῆς ἐκκλινσίας αὐτοῦ, ἀλλαχοῦ που καλύβη τις ἀχυροσκεπῆς, μακρότερον ὄυαξ μορμύρων καὶ δάσος μικρὸν καὶ σκιερὸν. Ὁ ἥλιος ἀνεβάνη ἡμέσως· ὁ οὐρανὸς εἶναι γαλανός, ὑπ' οὐδενὸς νεφιδρίου διακοπτόμενος· ἡ πρωΐα, ὠραία ἑαρινή.

Διευθίνει τὰ βήματα αὐτοῦ ὅπου νομίζει ὅτι τὴν ἄγραν ἀψθονότεραν θὰ εἴρῃ. Ἀνίπτανται ἐκ τῶν θάμνων στίφη περιδίκων· τρέχει κατόπιν αὐτῶν πυροβολεῖ· ἐπιτυγχάνει· ὁ κύων ὄλωσ ζῶρας φέρει εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ τὴν ἄγραν· μειδιῶν ἐκεῖνος ἐκ χαρᾶς παρατηρεῖ αὐτὴν καὶ ἀκολουθῶς ρίπτει εἰς τὴν πύραν αὐτοῦ. Πρὸς μικρὸν ἀναπαύεται παρὰ τινὰ ἀτραπὸν. Ἰδοὺ αἱ ἀγέλαι τοῦ χωρίου ἐξερχόμεναι· διευθύνονται πρὸς τὴν χλοάζουσαν πεδιάδα. Ἀκούει ἀμυδρῶς τὸν τερψίθυμον ἦχον κωδωνίσκου καὶ βηματισμοῦ· εἶναι οἱ τῶν χωρικῶν μεταβαίνοντες μετὰ τῶν ἡμιόνων αὐτῶν εἰς τοὺς ἀγρούς ὅπως θερίσων, ἢ εἰς τὰς ἀμπέλους. Ἀνταλλάσσει τὸν ἀδελφικὸν ἐκεῖνον μετ' αὐτῶν ἀσπασμόν· — Ὡρα καλή. — Θεὸς ἔς τὸ καλὸ.

Ἐπαναλαμβάνει μετὰ ταῦτα τὴν πορείαν καὶ τὴν θήραν αὐτοῦ. Ὁ ἥλιος ἀναβαίνει ἐν τῷ οὐρανῷ· αἱ ὠραι παρέρχονται· ἡ θερμοκρασία καθίσταται πνιγηρὰ. Φθάνει εἰς τοὺς ἀγρούς· ἐκεῖ ἀκούει τὸν μελαγχολικὸν καὶ ὀξύν τοῦ δρεπάνου ἦχον· ἐκεῖ που βλέπει τὰ ὄρτιος ἀποκοπέντα χόρτα, ξηραίνόμενα ἐν τῇ στοιβάδι αὐτῶν. Ἡ θερμότης ἀποβαίνει ἀφόρητος· ὁ θηρευτὴς καταβάλλεται· ἡ ἄγρα δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τοὺς κόπους αὐτοῦ. Ζητεῖ πηγὴν, ὅπως δέσῃ τὴν δίψαν αὐτοῦ. Διέρχεται θάμνους καὶ φράκτας, ἀμπέλους καὶ ὑψώματα καὶ ἐπὶ τέλους εὕρισκε τοιαύτην. Μεγαλοπρεπὴς πλάτανος τανύει τοὺς δαδουφύλλους κλάδους αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ὕδατος τῆς πηγῆς· καταπαύει ἄμέσως τὴν δίψαν αὐτοῦ, ἐξαπλῶται παρὰ τὸ χεῖλος τῆς πηγῆς ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ δένδρου καὶ μένει ἀκίνητος περισκοπούμενος ὑπὸ τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ κυνός.

Μετὰ τινὰ καιρὸν ἀνέρχεται ἐπὶ τοῦ ὄρους· προχωρεῖ περιλουόμενος ὑπὸ βαλθαμώδους αἴρας. Εἰσέρχεται εἰς τὸ δάσος· τὸ ἐδάφος αὐτοῦ εἶναι διεσπαρμένον ὑπὸ ἀνθέων· ὑψίκομοι δρυὲς ψιθυρίζουσι περὶ αὐτὸν· αἱ πεῦκαι, αἱ ἐλάται ὑψοῦνται μεγαλοπρεπῶς. Ἐκεῖ που ἀκούει τὸν ξηρὸν ἦχον τοῦ πελέκεως δρυοτόμου, ἀποκόπτοντος γηραλέαν δρῦν· ὡς ἀπήχησιν δὲ τούτου πτηνὸν μινυρίζον ἐρατεινὸν τι ἥσμα.

Βυθίζεται εἰς δάσος· ὄσον προχωρεῖ, τοσοῦτον τὰ δένδρα εἶναι συμπεπυκνωμένα· δύσκολος καθίσταται ἡ διάβασις. Ἡρεμία τις καὶ ρίγος κατακυριεύει τῆς ψυχῆς αὐτοῦ· ἀλλ' εἰς μίαν τοῦ ἀνέμου πνοὴν αἱ ὑψηλαὶ τῶν δένδρων κορυφαὶ δονοῦνται καὶ παράγουσι θόρυβον οἰοῖται καταρροακτοῦ. Αἰφνης λαγῶς τις διέρχεται ἐνώπιον τοῦ θηρευτοῦ· ὁ κύων ρίπτειται ἐπ' αὐτοῦ ὕλακτων· ἐναποβλήμα ἀνηχεῖ· ὁ λαγῶς πίπτει.

Πόσον ὠραῖον εἶναι τὸ δάσος μετὰ τῆς μυροφόρου αὐτοῦ

σκιάς, μετὰ τῶν ποικίλων δένδρων, μετὰ τῶν διαυγῶν πηγῶν! Ἄλλ' ἰδοὺ ὁ ἥλιος δῦει τὸ λυκόφως ἀντικαθιστᾷ αὐτόν. Ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι διαυγεστάτη, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον καθίσταται σκιερὰ· οἱ ἀστέραι ἀναφαίνονται ἐν τῷ οὐρανῷ· οὗτος ὠχρίᾳ ἢ νύξ ἐπέπληθη. Ὁ θερευτὴς ἐπιταχύνει τὸ βῆμα αὐτοῦ καὶ ἐπιστρέφει οἰκάδε γηθόσυνος.

* *

Πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος τῆς Φιλιππουπόλεως ὑψοῦται μεγαλοπρεπῶς ἡ τῆς σκιερᾶς Ροδόπης σειρά. Ἡ Ροδόπη αὕτη, ἥτις ἦτο ἄλλοτε ἡ κατοικία τῶν Μαινάδων καὶ τῶν Δρυάδων, εἶναι ὡραία, πλήρης μεγαλείου καὶ ρομαντικότητος, οὐδόλως ὁμοιάζουσα πρὸς τὰ ἄλλα τῆς Θράκης ὄρη. Οἱ εὐδότεροι ἀμπελῶνες καὶ οἱ ἐν ταῖς κοιλάσιν αὐτῆς σιτοφόροι ἀγροί, τὰ βαθύσκια δάση καὶ οἱ ἐν τοῖς χωρίοις ὀπωροφόροι κῆποι, οἱ τερψίθυμοι ρύακες καὶ αἱ θελξικάρδιοι πηγαί, αἱ δασώδεις φάραγγες καὶ οἱ ἠλιβατοὶ βράχοι τέρπουσι τὰ ὄμματα τοῦ παρατηρητοῦ καὶ ἐξεγείρουσι τὴν καρδίαν αὐτοῦ πρὸς θαυμασμὸν τῶν καλλωνῶν τῆς φύσεως.

Πόλεις καὶ χωρία τερπνά, μοναὶ ἱστορικαὶ καὶ ποιμνιοστάσια πλούσια εὐρίσκονται εἰς τὰς καταψύτους ὑπὸ ἀμπελώνων ὑπὸ ὑπερρείας αὐτῆς, εἰς τὰς κοιλάδας καὶ παρὰ τὰ δάση αὐτῆς. Τὰ Βοδενὰ καὶ ἡ Κούκλαινα, τὸ Μάρκοβον καὶ ἡ Μπελάστιστα, τὸ Γενικιοὶ καὶ τὸ Φερδινάνδοβον, χωρία κείμενα ἐπὶ τῶν ὑπερειῶν αὐτῆς, μετὰ τῶν μονῶν Ἁγίου Γεωργίου, Ἁγίων Ἀναργύρων καὶ Ἁγίας Παρασκευῆς, κειμένων ἐπὶ γραφικωτάτων θέσεων ἐν ταῖς κλιτύσιν αὐτῆς, εἶναι εὐάρεστοι διαμοναί, ἐν αἷς οἱ κάτοικοι τῆς Φιλιππουπόλεως—οἱ εὐποροὶ, ἐννοεῖται—διαθερίζουσιν.

Ὅποια ἄσματα ἀντηχοῦσιν ἐν τοῖς θείοις ἐκείνοις μέρεσι κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θέρους! Ὅποια σιναυδοὶ καὶ διαχύσεις ἔρωτικαὶ ἀνταλλάσσονται μυστικῶς ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δασῶν! Ὅποια πηδῆματα καὶ χοροὶ, γέλωτες καὶ φωναὶ ἐν τοῖς ἀμπελῶσιν! Αἱ μοναὶ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους ἀλλάσσουν προορισμὸν· μεταβάλλονται εἰς ξενῶνας, εἰς οἴκους λατρείας οὐχὶ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῆς εὐθυμίας, τῶν ἡδονῶν, τοῦ ἔρωτος.

Παιανισμοὶ ὀρχηστρῶν καὶ συμφωνία ἀρμονικὰ φωνῶν συγχρότερον πλείττουσι τὸν ἀέρα ἢ ἱεραὶ ψαλμοὶ καὶ ἀναπεμπόμενοι πρὸς τὸν Ὑψίστον. Καὶ δικαίως οἱ ἄνθρωποι μεταβαίνουν εἰς τὰς μονὰς οὐχὶ ὅπως τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν ἐξαγνίσωσιν,—ὁ καιρὸς ἐκεῖνος τῆς μετανοίας παρήλαθε, καθ' ὃν ἐπὶ μῆνας ἐν ταῖς μοναῖς οἱ ἀμαρτόντες ἐν νηστείαις καὶ λιτανείαις, προσευχαῖς καὶ δακρύοις ἐζύτουν τὴν ἄνωθεν συγχώρησιν,—ἀλλ' ὅπως ἐντροφήσωσιν, εὐφρανθῶσι καὶ λησμονήσωσιν ὑπὸ τὰς Ροδοπιαίας αἴρας τὰς ἐν τῇ πόλει θλίψεις καὶ βιωτικὰς μερίμνας.

Αἱ εὐχαὶ καὶ ψαλμοὶ εἶναι ἔργον τῶν ἱερῶν, τῶν ἀφωσιωμένων τῇ θρησκείᾳ καὶ τῷ Θεῷ· αὐταὶ δὲν συμβαδίζονται πρὸς τὰς ἡδονὰς καὶ διασκεδάσεις. Μακρὰν λοιπὸν αὐταί. Ἐκεῖ χαίρουσιν ἐπὶ ταῖς ἀπολαύσεσιν· ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ χαρᾷ εἶναι ἐπιλήσιμος τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ δεσπόζει ὁ οἶνος, ὁ γέλως, ὁ χορὸς, ἡ κιθάρα, τὸ ἄσμα, ἡ ἡδονή, ὁ ἔρως· ὅποιαν σχέσιν ἔχουσι ταῦτα πρὸς τὰ τροπάγια καὶ κοντάκια τὰ ἐν τοῖς ναοῖς ψαλλόμενα;

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ· «μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου, οἶκον ἐμπορίου», ἀλλὰ προκειμένου περὶ κερδοσκοπίας καὶ χρηματισμοῦ δὲν καταπατεῖται καὶ τὸ «οὐ δύναται τις διδοῖς Κυρίως δουλεῦν, Θεῷ καὶ Μαρμαρᾷ»; Ὅθεν καὶ αἱ μοναὶ ἐκεῖναι διττὸν σκοπὸν ἐξυπηρετοῦσι· κατὰ μὲν τὸ θέρος οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ οἶκοι ἐμπορίου, πληροῦντες τοὺς βαθεῖς θύλακας τοῦ ἐκάστου ἡγουμένου αὐτῶν ἀφθόνων χρυσῶν κερματίων καὶ ἔνεκα τούτου καθιστάμενοι εὐθυμίας ξενῶνες ἐπὶ τοῦ ὄρους,—διαφέροντες ὅμως πλείστον τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ εὐρισκόμενων, διότι ἐν αὐταῖς ὁ ξεναγὸς εἶναι ἀπλῆστος ραδοφόρος καὶ ὁ ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐτῆς αὐτῶν ναὸς ἐνθυμίζει τὸν ἀρχικὸν αὐτῶν σκοπὸν,—κατὰ δὲ τὰς ἄλλας ὥρας τοῦ ἔτους ἐκπληροῦσι τὸν ἀληθῆ αὐτῶν προορισμὸν, διότι τότε οἱ καλόγηροι καὶ ὁ ἡγούμενος μακρὰν παντὸς γυναικεῖου πειρασμοῦ, σαρκικῆς ἐπιθυμίας καὶ ἡδυπαθείας, ὡς λέγει εὐχὴ τις, ἐκτελεῖ ἰσως πιστῶς τὸ καθῆκον αὐτοῦ.

Ἀλλὰ, ὅπου συχνάκις συμβαίνει, συνθίξει ὁ ἡγούμενος ἐπὶ τῇ μετὰ τῶν πολιτῶν συνδιατριβῇ καὶ ἐν ἡμέραις χειμῶνος, ὅτε οὐδὲν ἄλλο ἐν τῷ ὄρει βλέπει εἰμὴ χιόνια καὶ λύκους, καταλαμβάνεται ὑπὸ μελαγχολίας, ἐνθυμεῖται τὰς θερινὰς φέλας καὶ ἰδοὺ

αὐτὸς κατέρχεται εἰς τὴν πόλιν πρὸς ἀλλαγὴν ἀέρος ἀναμφιδόλως ἢ ἔνεκα κατεπειγουσῆς τῆς μονῆς ἐργασίας. Καὶ διατρίβει ἐν τῇ πόλει ἡμέρας ὀλοκλήρους ἐπισκεπτόμενος τοὺς φίλους καὶ φίλας καὶ ἀναμνηστικὰ ἀρχαῖον ἡμερῶν! Ἐπειτα δὲ λέγουσιν ὅτι «βαρεῖα ἢ καλογερικὴ».

* *

Κατὰ τὸ ἔτος 1888 διεθέριζον ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ὅπου συνήθως συνέρχεται ἡ ἑλληνικὴ ἀριστοκρατία τῆς πόλεως. Ἐχθρὸς τῶν διασκεδάσεων καὶ τῶν συναναστροφῶν ὢν, οὐδόλως μετέβαλον τὸ πρόγραμμα τοῦ βίου μου, ἀλλ' ἀπὸ πρωίας ἐξερχόμενος μετὰ τοῦ κινὸς μου καὶ τοῦ ὄπλου ἢ βιβλίου τινὸς περιεπλανώμην μέχρις ἐσπέρας ἀνὰ τὰ ὑπερθεν τῆς μονῆς δάση.

Πρωίαν τινὰ ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς μονῆς τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, ἐν ἧ εἶχον κοιμηθῆ τὴν νύκτα, εἰς τὴν ἡμετέραν μετὰ τοῦ κινὸς μου ἐθήρευον καθ' ὁδόν. Ὁ καιρὸς, ὅστις προὔμηνυετο λαμπρὸς, μετεβλήθη αἰθινιδίως. Πρὸ ἐμοῦ νέφος μέγα ὑψοῦτο ἄνωθεν τοῦ δάσους, ἔτερα δὲ νεφέδρια ἤρχοντο πρὸς ἐμὲ, ἐνῶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων ἐκινουῦντο ψιθυρίζοντα. Ὑγρασία τις διεσέδυνε εἰς τὰ μέλη μου. Διήλθον τὴν ἀπεξηραμένην κοίτην χειμάρρου τινὸς καὶ μετὰ τινῶν λεπτῶν πορείαν εἰσῆλθον εἰς τὸ δάσος, ὅπερ εἰς τὴν μονὴν τῆς Ἁγ. Παρασκευῆς κατέλθην.

Ὁ δρόμος δὲν ἐβάδιζον διεκλίσσεται μεταξὺ πυκνῶν λεπτοκαρυῶν καὶ πευκῶν· τὸ σκότος ἦτο ἱκανόν. Σφοδρὸς ἄνεμος ἠγέρθη καὶ θορυβῶδῶς ἐπέπεδεν ἐπὶ τοῦ δάσους· μεγάλα ψεκάδες βροχῆς ἐπιπτον ἐπὶ τοῦ φυλλώματος καὶ ἀστραπαὶ διέσχίζον τὸν ἀέρα ἀκολουθούμεναι ὑπὸ τρομερῶν βροντῶν. Ἠναγκάσθη νὰ ζητήσω ἄσυλον ὑπὸ πυκνὸν φύλλωμα. Ἐκεῖ κεκυρωμένος καὶ τὸν κύνα μου θωπεύων περιέμενον τὸ τέλος τῆς βροχῆς. Εἰς τὴν λάμψιν ἀστραπῆς ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν εἶδόν τινα πλησιάζοντα πρὸς ἐμὲ. Ἦτο ὁ δασοφύλαξ, ὁ γέρον Μπάρμπα Ἀλέξης, ἀγαθὸς ἄνθρωπος, ἐκ Στεννημάχου.

— Τί κάμεις 'δὼ παιδί μ'; μ' ἠρώτησε διὰ τοῦ γλωσσικοῦ ἐκείνου ιδιώματος τῶν Στεννημαχιτῶν, καθ' ὃ συγκόπτουσι τὰ φωνήεντα τῶν λέξεων, ὅπως συντομεῖσθε ταύτας.

— Περιμένω νὰ περάσῃ ἡ βροχὴ, Μπάρμπα Ἀλέξη, ἀπίντησα. Ἐρχομαι ἀπὸ τὸ ἄλλο μοναστήρι·

— Θες νάρθης μαζί μ', νὰ σε πάω 'ς τὴν καλύβα μ', ὡς ποῦ νὰ περάσῃ ἡ βροχὴ; νὰ 'δὼ σμουτσκα ναι.

— Προθυμότητα, ἀπίντησα.

Ἠκολούθησα αὐτῷ προπορευομένῳ. Διελθόντες ἱκανὸν μέρος τοῦ δάσους ἐφθάσαμεν εἰς τὴν καλύβην αὐτοῦ.

— Ἦρθαμ', παιδί μ', 'ς τὸ φτωχικὸ μας.

Ἡ καλύβη συνίστατο ἐξ ἐνὸς δωματίου, οὔτινος ἢ ὀροφῆ καὶ οἱ τοῖχοι ἦσαν ἡμαυρωμένοι ἐκ τῆς αἰθάλης. Εἰκὼν τις τῆς Παυλαγίας, πυροδόλον Manlicher καὶ δύο σάκκοι πλήρεις τροφίμων ἦσαν ἀνηρητημένοι ἐπὶ τῶν τοίχων. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου ξυλινὴ τις κλίνη μετ' ἀθλίων ἐπιστροφμάτων ἔκειτο καὶ παρ' αὐτὴν δύο καθέκλαι πεπαλαιωμένα, ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν ὁποίων ὑπῆρχε λυχνία, πυρτίς, πυρεῖα καὶ ἄλλα τινὰ. Καθίδας ἐπὶ τῆς ἑτέρας παρετήρουν τὸν γέροντα δασοφύλακα.

Ὁ Μπάρμπα Ἀλέξης ἦτο ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα, ἔχων τὸ στῆθος λάσιον καὶ τοὺς ὤμους πλατεῖς· πυκναὶ ὀφθαλμοὶ ἐπεσκίαζον τοὺς μέλανας καὶ ζωνρούς αὐτοῦ ὀφθαλμούς. Ἀπὸ πολλοῦ ἐγνώριζον αὐτὸν διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὰς ὑπηρεσίας, ἃς παρέσχε τοῖς πατριώταις αὐτοῦ εἰς κρίσιμους περιστάσεις.

— Ἐ! Μπάρμπα, εἶπον αὐτῷ δὲν 'μὰς φαίνεται κάτω 'ς τὸ μοναστήρι' καθόλου· δὲν 'μὰς καταδέχεται προτιμᾶς ἐδῶ μόνος νὰ ζῆς. Ἐλα καμμιὰ φορὰ κάτω καὶ θὰ καλοπεράσωμε', θὰ πιούμε', θὰ διασκεδάσωμε'.

— Τί νὰ σ' πῶ, βρε παιδί μ'· δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ γλέπω κατ' ἀτσαλαῖς καὶ νὰ δαιμονίζωμ'.

— Γιατί, Μπάρμπα Ἀλέξη;

— Ἀχ! ὁ κόσμος χάλασ' ἀκούς 'κεῖ μέσ' 'ς τὸ μοναστήρι' νὰ κάμνουν γλέντια καὶ τέτοια πράγματα· νὰ χορεύουν, νὰ φωνάζουν, νὰ τραγοῦν, νὰ μεθοῦν, νὰ . . . . .

— Καὶ τί πειράζει, Μπάρμπα· ὁ ἡγούμενος δὲν λέγει τίποτε· οἱ ἄνθρωποι ἔρχονται εἰς τὸ μοναστήρι νὰ διασκεδάσουν.

— Μὰ ἴσα ἴσα ὁ ἡγούμενος τὰ φτὰει οὐλα· γιὰ κρέμασμα ναι. Ἀκούς 'κεῖ. Μωρέ, 'ς τὸ καιρὸ μ' οἱ ἄνθρωπ' ἦταν τίμοι,

θεοσελαβούμεν'. Τὰ κορίτσια καὶ οἱ νεῖοι δὲν κυττάζονταν ἡμᾶν ἀρθωσιασμένους τρία χρόνια καὶ τρεῖς φοραὶς δὲν εἶδα τὴν ἀρθωσιαστικὴν μ' ἢ γυναῖκες τότε 'δοῦλευσον 'ς τ' ἀργαλειὸν' οὐλ' τὴν 'μέρα' ἦταν 'νοικοκυραὶς' ὄχ' δ' ἄν αὐταῖς τώρα 'ποῦ γὰρ νὰ περπατήσουν ταῖς πιάνουν ἀπ' τὰ χέρια· τὰ κορίτσια 'κεντοῦσαν καὶ ἔκαμναν ταῖς δουλιαῖς τοῦ 'σπιτιοῦ' οἱ νεῖοι 'πήγαιναν 'ς τὸ μάστορον καὶ ταῖς γιορταῖς 'ς τὴν ἐκκλησίαν. Τώρα γράμματα μαθαίνουν, γὰρ νὰ γείνουν μεγάλ' ἀνθρώποι καὶ δὲν γυρίζουν νὰ 'διοῦν τὴν ἐκκλησίαν. Πῆγα μὴ 'μέρα 'ς τὸ Κάστρο (Φιλιππούπολιν) καὶ τὰ καφενεῖα ἦταν γεμάτα ἀπ' αὐτούς· 'παίζαν χαρτιὰ καὶ ἡ ἐκκλησία 'διάβαζε. Τὰ κορίτσια μαθαίνουν καὶ αὐτὰ φράγκικα, 'πὸ 'κεῖνο 'ποῦ κὰν' κλίν-κλίν, ὦφ! πῶς τὸ λέν, τὸ 'ξέχασα.

— Πιάνο.

— Ναί, παιδί μ', πιάνο· καὶ δὲς τους χορὸ καὶ γέλοια, ἀγκαλιόματα καὶ τσιμπήματα μὲ τοὺς νεῖους καὶ... Κ' αἱ γυναῖκες τὰ ἴδια κάμνουν μὲ τοὺς ἄντρας. 'Ἀπ' τὸ Μάν ἀκόμα ἔρχονται 'δῶ καὶ κάμνουν τέρατα καὶ σημεῖα. Θεὸς φυλάξοι. Παναγία μ' δὴχώρα με.

Ταῦτα δὲ λέγων ἐσταυροκοπήθη· ἔπειτα ἐξηκολούθησε·

— Τόσαις μερμηπατταῖς εἶν' 'ποῦ πιάνω μέσ' 'ς τὸ κουρί'. 'Συγάθηκα πλὴν τοὺς ἀνθρώπους· πῶς δὲν φοβοῦνται τὸ 'θεο'. τί ψυχὴ θὰ παραδώσουν; Ταῖς προάλλαις πάλι 'ἐπίασα τὸν Σωτήρι' μ' ἕνα ὠμορφο κορίτσι 'ς τὴν ἀγκαλιά.

— Τί λές, Μπάρμπα, ἀλήθεια;

— Μὰ τὴ 'πίστι' μ'. Τί κάντε 'δῶ, τοὺς λέω, δὲν 'ντρέπεστε;

— Τίποτε, Μπάρμπα 'Ἀλέξη· ἀγαπιούμεστε· ἡ ἀγάπη 'ντροπή δὲν ἔχει.

— Καλὰ κάντε, παιδιά μ'· κάντε καὶ σεῖς ὅ,τι κάνουν αἱ μαννάδες σας καὶ οἱ μπαμπάδες σας. Κατὰ τὸν Μαστρογιάννη καὶ τὰ κοπελάκια του.

Ἡ νεάνις, ἣν εὔρεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Σωτηρίου ὁ δασοφύλαξ, εἶκασα ὅτι ἦτο ἡ Ζωὴ, ἣν ὁ νέος τοσοῦτον ἠγάπα.

Ὁ Μπάρμπα 'Ἀλέξης ἐξηκολούθει ἔτι τὸ κατὰ τῆς διαφθορᾶς τῆς κοινωρίας κατηγορητήριον καὶ τοὺς ἐπαίνους τῶν ἠθῶν τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, ὅτε ἡ καταγιγῆς ἀπεμακρύνθη. Ἡγέρθη ὅπως ἀναχωρήσω μὲ ὠδήγησε μέχρι τινός· ἔδωκα αὐτῷ δύο φράγκα, ὅπως ἀγοράσῃ καπνὸν καὶ ἀπεχωρισθῆμεν.

Ἐδάδιζον διὰ μέσου τοῦ δάσους πρὸς τὴν μονὴν· ψιλὴ βροχὴ ἤρχισε πάλιν νὰ πίπτῃ· ὅθεν ἐκρύβην ὑπὸ παχὺ φύλλωμα δένδρων. Ἀφ' οὗ ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐθαύμασα τὴν φύσιν, ἐδύριξα προσκαλέσας παρ' ἔμοι τὸν κύνα μου καὶ μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθη.

Πόσον καιρὸν ἐκοιμήθην ἀγνοῶ ὅτε ἐξύπνισα, τὸ δάσος ἐφωτίζετο ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ πανταχόθεν, τῶν φύλλων ἀπομακρυνόμενων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἐφαίνετο ὁ γλαυκὸς οὐρανός. Δὲν ὑπῆρχον πλέον νέφη. Ὁ καιρὸς ἦτο ὥραϊος. Ἀνέπνεον ἀπλήστως τὴν ἀγνὴν δρόσον, ἥτις ἐπλήρου τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ ἀνήγγελε τὴν ἐρατεινὴν ἐσπέραν.

* *

Ἡγέρθη ἡδὴ ὅπως ἀναχωρήσω, ὅτε παρετήρησα οὐκ εἰς μακρὰν ἀπ' ἔμοι ἀπόστασιν νεάνιδα, καθημένην ἐπὶ ξηροῦ κορμοῦ δένδρου κατεροικιζομένη καὶ περιμένουσα. Ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ἦτο κεκλιμένη ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἡ ψυχογονμία τεταραγμένη. Ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς ἔκειτο ἀνθοδέσμη ἐξ ὥραϊων ἀνθέων. Ἐπιτείνας τὴν προσοχὴν μου διέκρινα ὅτι ἦτο ἡ Ζωὴ, περὶ ἧς προηγουμένως ὁ δασοφύλαξ μοι ὠμίλησε. Δὲν εἶχον λοιπὸν νὰ σκεθῶ τί ἐζήτει ἐκεῖ καὶ ποῖον περιέμενεν. Ἐνεθυμήθη παρευθὺς ὅτι τὴν ἐσπέραν, καθ' ἃ ἤκουσα ἐν τῇ μονῇ, ὁ Σωτήριος θὰ κατήρχετο εἰς τὴν πόλιν, ὅπως μεταβῆ εἰς Εὐρώπην πρὸς σπουδὴν τῆς ἱατρικῆς.

— Ἴδου λοιπὸν, διανοήθη, κατὰλληλος εὐκαιρία, ὅπως παρὰ τῶ μάρτυς εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῶν συνάντησιν, εἰς τὸν ἀποχαιρετισμὸν, εἰς τοὺς ὄρκους.

Ἐκρύβην ὅθεν προφυλακτικῶς ὄπισθεν πυκνοῦ φυλλώματος, ὅπθεν ἠδυνάμην νὰ κατοπτρεύω καὶ ἀκούω τὸ πᾶν καὶ διέταξα τὸν κύνα μου νὰ κοιμηθῆ καὶ μηδὲν κινηθῆ. Βρῶν τι μοὶ ἐχρησίμευσεν ὡς ἔδρα· ἐκεῖθεν ἤκουον τὸν ἐλάχιστον ψίθυρον τοῦ δάσους καὶ ἀπεθαύμαζον τὴν καλλονὴν τῆς Ζωῆς. Τὸ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν μου φύλλωμα ἦτο σχεδὸν ἀκίνητον καὶ εἰς τὸν ἐλάχιστον τῶν φύλλων φλοῖσδον ἠσθανόμην ἄφατόν τινα ἠδονὴν ὡς ἐν ὄνειρῳ.

Ἡ Ζωὴ ἦτο ὥραϊα, ἀξία τῆς γραφίδος τοῦ Δάντου καὶ τοῦ χρωστήρος τοῦ Ραφαήλου. Τὰ κανονικὰ τοῦ προσώπου αὐτῆς χαρακτηριστικά, οἱ λάμποντες αὐτῆς ὀφθαλμοί, τὸ ροδόχρουν χρῶμα, ἡ μακρὰ καὶ ξανθὴ κόμη, τὸ τρυφερὸν σῶμα καὶ ἡ γλυκεῖα αὐτῆς ψυχογονμία ἐν ὅλῃ τῇ μελαγχολίᾳ καὶ ῥέμβῃ, τῇ ψυχικῇ ταραχῇ καὶ ἀδημονίᾳ, θὰ συνεκίνουν καὶ ἐμαγνήτιζον καὶ τὴν πλέον ἀναίσθητον καρδίαν.

Ὅποῖος δάλος ἐτάρατε τὰς σκέψεις αὐτῆς! Ἐπασχεν ἡ τάλαινα. Περιέμενεν, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἐφαίνετο· διατί ἐβράδυνε; καὶ ἐὰν δὲν ἤρχετο; ἂν πρόσκομμά τι παρουσιασθῆν αὐτῷ ἀπεκώλυε τῆς ὀρισθείσης συναντήσεως αὐτῶν; πῶς τότε θὰ ἐφευγεν οὗτος, χωρὶς νὰ ἴδῃ αὐτὴν τὸ τελευταῖον, χωρὶς ν' ἀποχαιρέτῃ αὐτήν, χωρὶς ν' ἀνταλλάξῃ τὸν τελευταῖον ἴσως ἀσπασμὸν καὶ περιπτυχθῆ αὐτήν, χωρὶς νὰ δώσῃ τὸν τελευταῖον ὄρκον αἰωνίου πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως; Ἐστρεψε τὸ ἀπλανὲς αὐτῆς βλέμμα πρὸς πάσας τὰ διευθύνσεις καὶ εἶτα πρὸς τὸν οὐρανὸν ζητοῦσα παρηγορίαν.

Ἡ πτώσις φύλλου, ὁ λεπτότατος τριγμὸς ἐν τῷ δάσει προὔξενον αὐτῇ ἀνατιναγμὸν καὶ φόβον. Ἐτείνε τὴν ἀκοὴν πρὸς τὸ μέρος, ὅθεν πρὸσῆρχετο ὁ θόρυβος, ἀλλὰ... μὴ βλέπουσα τὸν Σωτήριον, ἀνεστέναζε καὶ τὴν κεφαλὴν περιλύπως κλίνουσα κατέβρεχε τὴν ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς ἀνθοδέσμην διὰ κρυσταλλίνων δακρῶν.

Μετ' ὀλίγον τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἠρρυθρίασε, τὰ χεῖλη ἔτρεμον καὶ νέα θαλερὰ δάκρυα κατέπιπτον ἐπὶ τῶν ἀνθέων. Ὡρα ὀλόκληρος παρήλαε καὶ ἐκεῖνος δὲν ἐφαίνετο. Τριγμὸς νέος ἠκούσθη μακρὰν· ἀνετινάχθη· θόρυβος διεκρίνετο ὀριστικῶς ὡμοίωζε πρὸς βηματισμοὺς τρέχοντος ἀνθρώπου. Ἡνωρθῶθη σχεδὸν συγκυχημένη, φοβουμένη καὶ πάλιν μὴ ψευσθῶσιν αἱ ἐλπίδες αὐτῆς. Ἀλλὰ παρευθὺς τὸ βλέμμα αὐτῆς ἐξήστραψεν.

Εἶδον τὸν Σωτήριον μεγάλως βήμασι διὰ μέσου τῶν κλάδων προχωροῦντα. Ἡ νεάνις ἠρρυθρίασε· μειδίαμα ἐπεχύθη ἐπὶ τῆς θείας αὐτῆς μορφῆς· εἶτα ὠχρίασε καὶ τοσοῦτον διαταράχθη, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ κινήθῃ ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς. Ὁ νέος ἐπλησίασε· μόλις δὲ ἀντίλλαξαν τὰς λέξεις Ζωὴ—Σωτήριε καὶ ἔπεσον εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων.

— Ἐβράδυνα, Ζωὴ μου· δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποφύγω τὰς ἐπισκέψεις καὶ τοὺς ἀποχαιρετισμούς. Πόσον ἔτρεμεν ἡ καρδίαν μου μίπως δὲν σε εὑρίσκον! Περιμένεις ἀπὸ πολλοῦ;

— Ἀπὸ μᾶς ἦδη ὥρας καὶ πλέον.

Εἶτα δι' αἰφνιδίας κινήσεως ἀπεσπάρθησαν ἀλλήλων καὶ ἐκάθισαν ἐπὶ τοῦ κορμοῦ σχεδὸν κατὰ πρόσωπον.

— Σωτήριε, δός μοι τὰς χεῖράς σου... παρατήρησόν με· ἀτένιζε εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου· ἰδὲ με.

Ὁ νέος ὑπέκουσε· παρετηροῦντο σιγῶντες· ἴσως ἤθελον ἀμφοτέροι νὰ εἰσοδύσωσιν εἰς τὰ μύχια τῆς καρδίας καὶ τὰ βάθη τῶν σκέψεων αὐτῶν. Τὰ βλέμματα αὐτῶν μέθην προὔξενον. Ἡ εἰκὼν ἦτο θελκτικὴ. Φαγτάσθητι ὑπὸ τὸ πυκνὸν ἐκεῖνο τῶν δένδρων φύλλωμα, ἐν τῇ ἠρεμίᾳ ἐκεῖνη τοῦ δάσους, εἰς ὃ αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες μόλις εἰσέδυσον καὶ οὐ εἰς τὴν ἐλαχίστην τοῦ ἀέμου πνοὴν ὁ ψίθυρος τῶν δένδρων ἀπετέλει συναυλίαν τινά, δύο πλάσματα ὥραϊα ἀγαπώμενα, λατρευόμενα καὶ ἐλθόντα ἐκεῖ, ὅπως ἀποχαιρέτῶσιν ἀλλήλα.

— Αὔριον λοιπὸν ἀναχωρεῖς. Αὕτη εἶναι ἡ τελευταία ἡμῶν συνάντησις. Ἀποχωριζόμεθα· τίς σῖδε διὰ πόσον χρόνον. Πότε πάλιν θὰ συναντηθῶμεν... ἄρᾳ γε...

Κλίνας δὲ τὴν ἐρασίμην αὐτῆς κεφαλὴν ἤρξατο κλαίονσα.

— Ἡσύχασον, Ζωὴ· οἱ ἀποχωρισμοὶ εἶναι διὰ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀνάγκη νὰ φύγω· πρέπει νὰ σπουδάσω μίπως καὶ σὺ πολλάκις δὲν ἐξεδήλωσας τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην; Μὴ κλαῖε, διότι συντριβείς τὴν καρδίαν μου. Ὡ ἐὰν ἐγγώριζες ὅποιας δυνάμεις κατέβαλον, ὅπως ἀποχωρισθῶ σοῦ. Σὺ εἶσαι ὁ μόνος μου ἔρωσ, σὺ εἶσαι ἡ μόνη μου σκέψις. Ἀλλὰ εἰπέ μοι, Ζωὴ, ὁμολόγησόν μοι, ἀγαπητὴ μου Ζωὴ, θὰ με ἀγαπᾷς πάντοτε ὡς νῦν. δὲν θὰ με λησμονήσῃς, θὰ μοι γράψῃς ἐνίοτε; Ὁ ἔρωσ σου θὰ εἶναι ἡ μόνη ἐν τῇ ξένῃ παρηγορία μου καὶ ἡ ἐν ταῖς σπουδαῖς μου ἐνίσχυσις.

— Ὡ, ἐὰν θὰ σε ἀγαπῶ! διατί μοι ἀποτείνεις τοιαύτην ἐρώτησιν; Δὲν ἔχεις πεποθήσῃν ἐπ' ἔμοῦ; Ἐὰν εἶμαι ὥραϊα, αἰσθάνομαι τοῦτο μόνον διότι σε ἀγαπῶ· ἐὰν ὁ οὐρανός μειδίᾳ

ἐπ' ἐμοῦ, ὁ ἥλιος μοι φαίνεται λαμπρὸς καὶ ὁ κόσμος ἀγαπητός, τοῦτο συμβαίνει διότι σὺ εἶσαι ὁ ἀστὴρ τῆς ἐλπίδος μου, τοῦ μέλλοντός μου. Ἐνθυμήθητι πόσον σε ἠγάπησα· οὐδὲ στιγμήν παρέρχεται, χωρὶς νὰ σκεθῶ διὰ σέ· ἀλλὰ ὁ ἀποχωρισμὸς εἶναι σκληρὸς· προαισθάνομαι κακὸν τι καὶ κλαίω· φωνὴ τις ἐσωτερικὴ μοι λέγει ὅτι ἀποχωρίζομεθα . . . ἐντελὸς.

— Ζωή, διατὶ ἔχεις τοιαύτας σκέψεις; Μὴ γίνου ἀπαιδιόδοξος. Μήπως, Ζωή, δὲν εἶσαι σὺ ἡ ζωὴ μου; Ἄν ἐξηγῆτο ἐξ ἐμοῦ, οὐδέποτε θ' ἀπεχωρίζομεθα· ἀλλὰ βλέπεις ὅτι εἴμεθα ἄνθρωποι· ἔχομεν ὑποχρεώσεις, καθήκοντα ἐν τῷ βίῳ πρὸς τὴν κοινωνίαν, πρὸς τοὺς γονεῖς· πρέπει νὰ σπουδάσω. Ἀποχωρίζομενος σοῦ φαίνομαι γενναῖος, διότι ἐλπίζω ὅτι ὁ καρπὸς τῆς ἐπιστήμης μου θὰ εἶσαι σὺ. Ἐνθυμῆσαι ἡμέραν τινὰ τὴν ἐρμηνείαν τίνος Λατινικοῦ ῥητοῦ μ' ἠρώτας;

— Ναί· τοῦ Τερεντίου γνώμην, ἢν ἀνέγων ἐν τινὶ βιβλίῳ ὡς ἐπικεφαλίδα.

— Ἐπαναλαμβάνω ταύτην. Homo sum et nihil humanum a me alienum puto. Τὰ πάντα λοιπὸν ἀνθρώπινα· εἴμεθα νέοι, ἔχομεν καιρὸν. Ὁ πατὴρ σου θέλει γαμβρὸν ἰατρὸν. Ὑπομονὴ καὶ πίστις . . . Πρέπει νὰ σπουδάσω ἰατρὸς.

— Πάντα ταῦτα καλά, Σωτήριε· εἶμαι σύμφωνος· ἀλλὰ διατὶ προαισθάνομαι κακὸν τι ἐπὶ τῷ ἀποχωρισμῷ ἡμῶν; διατὶ ἡ καρδιά μου εἶναι πλήρης πικρίας;

— Θάρρος, Ζωή· μὴ ὀμίλει τοιαῦτα· εἶναι λόγοι παιδαριώδεις.

— Ταῦτα δὲ λέγων, ἔδωκεν ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ τὴν θελκτικὴν τῆς νεανίδος κεφαλὴν καὶ βυθίζων τὸ βλέμμα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἑαυτῆς·

— Ζωή, εἶπεν, ἀγαπητὴ μου Ζωή· παρατήρησον καλῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου· δὲν βλέπεις ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ μου; Μήπως δὲν σε ἀγαπῶ πλέον καὶ διέρχονται τοιαῦτα σκέψεις τοῦ νοῦ σου; Ἀπάντησον, εἰπέ μοι . . .

— Μὲ ἀγαπᾷς, Σωτήριε, ὅσον δὲ ἀγαπῶ καὶ σε λατρεύω· ἡ ψυχὴ σου λέγει τοῦτο. Ἀλλὰ μήπως ἔχω ἀνάγκην νὰ βεβαιωθῶ περὶ τούτου; Δὲν μοι λέγει τοῦτο ἡ καρδιά μου, ἡ χαρὰ, ἢν αἰσθάνομαι πλησίον σου, ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει σου, ἐπὶ τῇ θεᾷ σου;

— Θάρρος λοιπὸν, Ζωή· πίστις καὶ ἐλπίς ἔστωσαν τὰ σύμβολα τοῦ ἔρωτος ἡμῶν.

— Ναί, Σωτήριε· πίστις εἰς τὸν ἔρωτα καὶ ἐλπίς εἰς τὸν Θεόν.

Ἐρκίσθησαν καὶ ἔπεσον εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων κλαίοντες ἐκ συγκινησέως. Τὴν αὐτὴν στιγμήν χελιδὼν τις μινυρίζουσα ἀπέπτη. Ἀτενίσας εἰς αὐτὴν εἶπον κατὰ νοῦν.

— Νεανικὸ ὄρκοι, νεανικὸ ἔρωτες· ὁμοιάζετε πρὸς τὴν πτῦσιν τῆς χελιδόνος. Ἐπέρχεται χειμὼν; φέροι αὐτὴν μακρὰν εἰς ἄλλαν χώραν, ζητοῦσαν θερμὴν καὶ τροφήν.

Ἡ ἥλιος ἔδωκεν εἰς τὸν ὀρίζοντα καὶ αἱ τελευταῖαι αὐτοῦ ἀκτῖνες ὀχρίων. Ὁ οὐρανὸς ἀπέβαλλε βαθμηδὸν τὴν λάμψιν αὐτοῦ. Ἡ ἡμέρα κατέπιπτε καὶ τὸ λυκόφως ἐφήπλου τὰς πτέρυγας αὐτοῦ. Δροσερὸς ἄνεμος ἔπνεε ῥίπτων ἐνίοτε ξηρόν τι φύλλον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὰ πτηνὰ ὀλίγον κατ' ὀλίγον παύοντα τὸ ἦσμα αὐτῶν ἐκοιμῶντο. Αἰφνης ὑπερμεγέθους κόραξ ὑπερθεν ἡμῶν ἱπτάμενος βαρεῖς κρωγμοῖς ἐξέφευγε· ὁ κύων μου ὑλάκτισεν. Οἱ νέοι ἀψυπνισθέντες τῆς μεθυστικῆς αὐτῶν νάρκης ἀπεσπάρθησαν ἀλλήλων καὶ ἔφυγον. Συμβαδίσαντες μέχρι τινός, εἴτα ἀπεχωρίσθησαν ἀλλήλων, ὅπως μὴ κινήσωσι τὰς ὑποψίας. Ἡ τελευταία αὐτῶν λέξις ἦτο· ἐλπίσωμεν.

Ὅτε ἐγένοντο ἄφαντοι, ἐπλησίασα εἰς τὸ μέρος ὅπου τοιαῦτα καρδίας αἰσθήματα ἀντηλλάγησαν. Περιτήρησα τὴν ἀνθοδέσμην, ἢν ἐν τῇ ταραχῇ αὐτοῦ ὁ Σωτήριος ἐλησμώνησε. Χαράξας διὰ τοῦ μαχαιριδίου μου ἐπὶ τοῦ ξηροῦ κορμοῦ τὰς λέξεις· **Βωμὸς ἔρωτος· 10. VIII. 88**, ἔλαβον τὴν ἀνθοδέσμην μετ' ἐμοῦ· ἦτο ἀκόμη δροσερὰ ἐκ τῶν δακρῶν τῆς Ζωῆς. Βαθεῖα τις θλίψις με κατέλαβεν· ἔμεινα ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐπὶ παρατηρῶν τὴν ψῦσιν. Ἀλλ' ἡ νύξ ἐπῆλθεν· ἠναγκάσθη νὰ κατέλω εἰς τὴν μονίην.

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ὁ Σωτήριος εἶχεν ἀναχωρῆσαι εἰς Φιλίππουπολιν καὶ ἐκεῖθεν τὴν ἐπομένην ἡμέραν εἰς Μόναχον, ὅπως σπουδάσῃ, ἢ δὲ Ζωὴ ἀπέβαλε τὴν χαρὰν καὶ τὴν φαιδρότητα.

Ἐκτοτε παρήλθον τέσσαρα ἔτη· ἡ Ζωὴ κατὰ σκληρὰν τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἀπαίτησιν καὶ διαταγὴν ὑπανδρευθεῖσα ἰατρὸν φέροι εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς ὄρατον τέκνον· ὁ Σωτήριος σπουδάσει τὴν ἱατρικὴν ἐτι, ἀλλ' ἄνευ ἐλπίδος, διότι ἡ ἐπιστήμη οὐδένα καρπὸν θὰ φέρῃ αὐτῷ, ἀφοῦ τὸν μόνον, δι' ὃν μετέβη ἐκεῖ μακρὰν νὰ σπουδάσῃ, τὴν ἀγαπητὴν αὐτῷ Ζωὴν, ἔδραψεν ἄλλοι· αἱ χελιδόνες ἐπανῆλθον πολλακίς καὶ ἔφυγον ἐνθυμίζουσαι τοὺς νεανικοὺς ὄρκους καὶ ἔρωτας, ἀλλ' ὁ ἐν τῷ δάσει ἀποχωρισμὸς τῶν νέων μένει ἐν τῷ νῷ μου ἀνεξίτηλος.

Βλέπω πάντοτε πρὸ ἐμοῦ τοὺς μεγάλους μελαγχολικοὺς τῆς Ζωῆς ὀφθαλμούς, τὴν φαιδρὰν καὶ πλήρη ἐλπίδων τοῦ ἀγαθοῦ Σωτηρίου μορφήν, ἀπνηχούσιν ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐτι οἱ λόγοι καὶ αἱ ὑποσχέσεις αὐτῶν, οἱ ὄρκοι καὶ αἱ διαβεβαιώσεις καὶ διατηρῶ ἀκεραίαν τὴν ἀνάμνησιν αὐτῶν, καθὼς διετήρησα καὶ τὴν ἀποξηρανθεῖσαν ἤδη ἀνθοδέσμην . . .

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 27 Ἰανουαρίου 1892.

Ἡ ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΗΤΗΡ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

Τὸ γεῦμα ὑπῆρξε λαμπρὸν, ὁ δὲ γάμος τοῦ Ριχάρδου Βοῖς εἶχε διεγείρει ζωηρὰν περιέργειαν εἰς τοὺς ἐν τοῖς πέριξ· διότι οὐ μόνον ἡ οἰκογένεια τοῦ Ριχάρδου ἦν ἡ πρώτη τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ ἡ θέσις αὐτοῦ ὡς βουλευτοῦ, ἔθετεν αὐτὸν εἰς σχέσεις πρὸς πάντας τοὺς ὀπωσοῦν σημασίαν τινὰ κεκτημένους κατοίκους τῆς ἐπαρχίας. Ἡ ἀπόφασίς αὐτοῦ ὅπως νυμφευθῆ, προσελκύσθαι τὴν σπουδαιότητα συμβάντος σπουδαίου καὶ ἀμέσως ἐσχηματίζοντο τὰ δύο ἀντίθετα στρατόπεδα. Εἶναι ἄρα γε ἀνάγκη νὰ εἰπωμεν τὰς γνώμας αὐτῶν; Σχεδὸν πάντες οἱ ἄνδρες ἐπέδοκίμαζον τὸν Βοῖς καὶ σχεδὸν πᾶσαι αἱ γυναῖκες κατέκρινον τὴν Ὀδύλην.

Ἡ ὠραιότης καὶ τὸ ἐπιβέλλον ἐξωτερικὸν τῆς νεαρᾶς νύμφης δὲν παρήγαγον ἀμέσως ἅπαν τὸ ἀποτέλεσμα τὸ ὅποιον ἐδικαίωτο ν' ἀναμῆναι τις ἐξ αὐτῶν, μόνον κατάρθρωσαν νὰ ἐλαττώσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐχθρῶν, οὓς ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ ἀμέσως. Ὁραιότητες τινὲς καὶ ἐπιβέλλοντος χαρακτῆρος εἶναι οἷον εἰπεῖν, ἐπιθετικοί· ἐπιβέλλονται ἀμέσως διὰ τρόπου πομπῶδους, ἀπολυταρχικοῦ καὶ ἐπομένως διεγείρουσιν αἰσθημα ἀντιστάσεως. Ἄλλοι πάλιν τούαντίον, καὶ οὗτοι εἰσὶν οἱ πραγματικώτεροι, φαίνονται ὡς μὴ ὑφιστάμενοι, αἰσθάνεται δὲ τις τὸ θέλητρον αὐτῶν βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, ὑφίσταται τὴν ἐπῆρειαν αὐτῶν βαθμηδὸν καὶ ἀσυναίσθητως, εἰς τρόπον ὅμως, ὥστε ἀδυνατεῖ τις εἴτα ν' ἀποχωρισθῇ αὐτῶν. Ὡς πρὸς τοὺς τελευταίους τούτους κατὰ τὴν πρώτην στιγμήν νομίζει τις ὅτι ἔχει πρὸ αὐτοῦ σύνθετος ἄτομον, ὀλίγον ὠραιότερον καὶ ἑλκυστικώτερον τῶν συνήθων.

Ἡ Ὀδύλη ἠσθάνθη ἀμέσως τὰς ἐχθρότητας, ἃς εἶχε νὰ καταπολεμήσῃ, ἐπομένως ἀπεφάσισε νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτῆς πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἐπιδράσῃ πολὺ ἐπὶ τῶν τρίτων. Βεβαίως δὲν ἠδύνατο νὰ μειώσῃ καὶ τὴν ὠραιότητα αὐτῆς, ἠδύνατο ὅμως ἀντι νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἐπιδεικτικὴν, νὰ ἐλαττώσῃ τὴν λαμπηδόνα αὐτῆς, ἀπαρᾶλλάκτως ὡς εἶχεν ἀποφασίσῃ ν' ἀκούσῃ πολὺ χωρὶς νὰ προσφέρῃ ἐκεῖνη λέξιν. Τὸ σχέδιον τοῦτο, ὅπερ ἀπῆρται φρόνησιν καὶ αὐταπέρησιν ἐπέτυχε θαυμασίως.

— Τί! αὐτὴ λοιπὸν ἦτο ἡ περιβόητος; εἶπον καθ' ἑαυτὰς αἱ γυναῖκες. Βέβαια ὑπάρχουν καὶ πολὺ καλλίτεροι, ὠραιότεροι καὶ μᾶλλον ἔξυπνοι!